

Anonimizirana različica

Prevod

C-290/19 – 1

Zadeva C–290/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

9. april 2019

Predložitveno sodišče:

Krajský súd v Trnave (Slovaška)

Datum predložitvene odločbe:

12. marec 2019

Tožeča stranka:

RN

Tožena stranka:

Home Credit Slovakia a.s.

[...] (ni prevedeno)

[Opravična številka]

SKLEP

Krajský súd v Trnave (regionalno sodišče v Trnavi, Slovaška; v nadaljevanju: regionalno sodišče v Trnavi) [...] (ni prevedeno) [imena sodnikov] v sporu, ki ga je začela tožeča stranka: RN [...] (ni prevedeno) [datum rojstva, točen naslov] stanujoča v Šaštín – Stráže, ki jo zastopa Vladimír Sidor, odvetnik, Hlohovec, zoper toženo stranko: Home Credit Slovakia, a.s., [...] (ni prevedeno) [identifikacijska številka, točen naslov], s sedežem v Piešťanyju, ki jo zastopa: Advokátska kancelária (odvetniška pisarna) GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., s sedežem v Trenčínu, v zvezi s plačilom 1932,10 EUR, skupaj z obrestmi,

je sklenilo:

V skladu s členom 162(1)(c) v povezavi s členom 378 zakonika o civilnem postopku se postopek prekine in se Sodišču Evropske unije predloži to vprašanje:

Ali je treba člen 10(1)(g) Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS razlagati tako, da potrošniška kreditna pogodba izpolnjuje zahtevo iz navedene določbe, če efektivna obrestna mera v njej ni določena z navedbo natančnega podatka v odstotkih, temveč z intervalom med dvema podatkom (od do)?

Obrazložitev

- 1 To sodišče obravnava pritožbo tožeče stranke zoper sodbo Okresný súd Senica (okrožno sodišče v Senici, Slovaška; v nadaljevanju: okrožno sodišče v Senici) [...] (ni prevedeno) [številka zadeve] z dne 21. marca 2018, s katero je navedeno sodišče zavrnilo predlog tožeče stranke, naj ji tožena stranka zaradi neupravičene obogatitve plača 1932,10 EUR, skupaj z zamudnimi obrestmi. Do take neupravičene obogatitve tožene stranke naj bi prišlo zaradi tega, ker ji je tožeča stranka na podlagi kreditne pogodbe vrnila potrošniški kredit. Navedena kreditna pogodba pa ni vsebovala vseh elementov, zahtevanih po zakonu, zato bi se moral kredit, odobren z navedeno pogodbo, šteti za brezobresten in brez stroškov, tožeča stranka pa bi morala toženi stranki vrniti samo glavnico navedenega kredita. Ker pa je medtem tožeča stranka toženi stranki plačala 1932,10 EUR več od glavnice, od tožene stranke zahteva povračilo tega zneska.
- 2 Prvostopenjsko sodišče je obravnavalo dejstva, ki se v pritožbi niso izpodbijala in med strankama niso bila sporna ter so povzeta, kot sledi: dne 4. marca 2013 je bila med tožečo stranko kot kreditojemalko in toženo stranko kot kreditodajalko sklenjena kreditna pogodba [...] (ni prevedeno) [številka pogodbe]. V pogodbi je med drugim določeno: tožena stranka tožeči stranki odobri nenamenski kredit v skupni višini 3359,14 EUR, mesečni obrok znaša 89,02 EUR, število obrokov je 60, letna obrestna mera znaša 19,62 %, efektivna obrestna mera (EOM) pa od 21,5 % do 22,4 %. Navedbo EOM spremlja opomba, ki določa: „*točna vrednost EOM je odvisna od dneva izplačila kredita in stranka se strinja, da ji upnik sporoči točno vrednost EOM po izplačilu kredita*“. V pogodbi so navedeni tudi roki plačila obrokov, od katerih se prvi plača en mesec po izplačilu kredita; vsi ostali obroki se plačujejo 15.° dan v koledarskem mesecu, rok odplačila kredita pa je 60 mesecev. Tožena stranka je v dopisu z dne 2. julija 2017 tožeči stranki potrdila, da je kredit odplačala v celoti; tožeča stranka je toženi stranki za navedeni kredit skupaj odplačala 5291,24 EUR.
- 3 Prvostopenjsko sodišče je ugotovilo, da je kredit, ki ga je tožena stranka odobrila tožeči stranki, potrošniški kredit v skladu z zakonom št. 129/2010 o potrošniških kreditih in drugih kreditih in posojilih, odobrenih potrošnikom (zákon č. 129/2010 Z. z o spotřebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) v različici, ki je veljala na dan

4. septembra 2013 (v nadaljevanju: zakon št. 129/2010)), in da kreditna pogodba [...] (ni prevedeno) [številka pogodbe] vsebuje vse podatke, ki jih zahteva člen 9(2) zakona št. 129/2010. V sodbi Sodišča Evropske unije z dne 9. novembra 2016, C-42/15, *Home Credit Slovakia proti Bíróová*, je navedeno sodišče ugotovilo, da ni nujno, da pogodba vsebuje natančne datume zapadlosti posameznih obrokov, niti natančen datum končne zapadlosti kredita, niti natančne določitve deleža vsakega posameznega obroka, namenjenega povračilu glavnice, in deleža, namenjenega plačilu rednih obresti. Ugotovilo je tudi, da v pogodbi ni treba nedvoumno določiti EOM s natančno številko in da bi bilo nesorazmerno sankcionirati toženega upnika ter obravnavati kredit brez obresti in stroškov samo zato, ker je EOM navedena z intervalom med dvema podatkom (od do). Zato je prvostopenjsko sodišče ugotovilo, da ni mogoče šteti, da je kredit brez obresti in stroškov, in da se tožena stranka ni neupravičeno obogatila, ko je od tožeče stranke prejela obroke navedenega kredita v skupnem znesku, kakor je bil dogovorjen v kreditni pogodbi.

- 4 Tožeča stranka je v pritožbi navedla nekatere ugovore, vendar pa predložitveno sodišče meni, da za zastavljeno vprašanje za predhodno odločanje niso upoštevni. Zadevajo namreč vprašanje, ali mora pogodba natančno določati delež vsakega posameznega obroka, namenjen povračilu glavnice, in delež, namenjen plačilu obresti, in ali mora biti v pogodbi naveden natančen (končni) datum zapadlosti kredita. Predložitveno sodišče glede tega ugotavlja, da je Sodišče odgovor na ta pravna vprašanja glede razlage Direktive 2008/48/ES že podalo v sodbi z dne 9. novembra 2016, C-42/15, *Home Credit Slovakia/Bíróová*, in naj bi se torej zanje uporabilo načelo „act éclairé“. Vendar pa se tožeča stranka ne strinja z mnenjem prvostopenjskega sodišča, da v skladu s členom 9(2)(j) zakona št. 129/2010 zadostuje, da je EOM v pogodbi navedena v obliki intervala [med dvema vrednostma]. Taka razlaga je po njenem mnenju v nasprotju z določbo zakona št. 129/2010, ki določa, da ima potrošnik pravico do natančne informacije o EOM, izračunane na podlagi podatkov, ki veljajo ob sklenitvi pogodbe o potrošniškem kreditu. Tožeča stranka se v utemeljitev take trditve sklicuje tudi na odločbe različnih regionalnih sodišč Slovaške republike. Tožeča stranka trdi, da je zato, ker pogodba ne vsebuje tega obveznega elementa, določenega v členu 9(2)(j) zakona št. 129/2010, kredit brez obresti in stroškov, tožena stranka pa mora tožeči stranki vrniti vsoto, ki jo je tožeča stranka preplačala glede na glavnico kredita.

II. Pravo Evropske unije in nacionalno pravo

- 5 Predložitveno sodišče se ob presoji zastavljenih vprašanj za predhodno odločanje opira zlasti na uvodni izjavi 19 in 31 ter na člene 3(i), 4(2)(c), 5(1)(g), 10(1)(g) in 19 Direktive 2008/48/ES ter na del II Priloge I. Zaradi jedrnatosti, to sodišče navedenih določb, ki so že znane Sodišču, ne bo navajalo dobesedno.
- 6 Direktiva 2008/48/ES je bila ob podpisu pogodbe med tožečo stranko in toženo stranko v pravni red Slovaške republike prenesena z zakonom št. 129/2010 o potrošniškem kreditu ter drugih kreditih in posojilih, odobrenih potrošnikom, in o

spremembi nekaterih zakonov. V obravnavani zadevi so upoštevne naslednje njene določbe (ki so veljale na dan 4. septembra 2013):

člen 1(2):

„(2) Potrošniški kredit v smislu tega zakona je začasna podelitev denarnih sredstev na podlagi pogodbe o potrošniškem kreditu v obliki posojila, kredita, odloga plačila ali podobne finančne pomoči, ki jo kreditodajalec zagotovi potrošniku“;

člen 9(2)(k) in (l):

„(2) Pogodba o potrošniškem kreditu mora [...] vsebovati [...]“:

- j) efektivno obrestno mero in skupni znesek, ki ga mora plačati potrošnik, izračunan na podlagi podatkov, ki veljajo ob sklenitvi pogodbe o potrošniškem kreditu; navedejo se vse predpostavke, uporabljene za izračun efektivne obrestne mere [...]“;

7 člen 11(1):

„(1) Za potrošniški kredit se šteje, da je odobren brez obresti in stroškov, če:

- a) pogodba o potrošniškem kreditu [...] ne vsebuje podatkov iz člena 9(2), od (a) do (k), [...]“.

V obravnavani zadevi je poleg tega upošteven člen 451 civilnega zakonika (zakon št. 40/1964 s poznejšimi spremembami), ki v bistvu določa:

„(1) Kdor se neupravičeno obogati na škodo drugega, mora neupravičeno pridobljeno korist vrniti.

(2) Neupravičena obogatitev je premoženjska korist, pridobljena po pridobitvi pravno neupravičene koristi, ali temelječa na neveljavnem pravnem aktu [...]“.

III. Upoštevnost in obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 8 Predložitveno sodišče mora v obravnavani zadevi odločiti glede zahtevka tožeče stranke za povračilo, ki temelji na neupravičeni obogatitvi v skladu s členom 451 civilnega zakonika. Tožeča stranka trdi, da se je tožena stranka neupravičeno obogatila, ker je tožeča stranka povrnila vse obroke kredita v skladu s kreditno pogodbo [...] (ni prevedeno) [številka pogodbe], v skupnem znesku 5291,24 EUR. Kredit, ki je predmet pogodbe, pa bi moral biti v skladu s členom 11(1)(a) zakona št. 129/2010 brez obresti in stroškov, zato bi tožena stranka lahko zoper tožečo stranko uveljavljala pravico do povračila samo glavnice kredita, in sicer 3359,14 EUR. Ker je torej tožena stranka prejela tudi plačilo obresti in stroškov, do katerih po zakonu ni imela pravice, je pridobila korist brez pravnega temelja, zlasti izplačilo neveljavnih zakonskih obresti, ki bi jih morala v skladu s členom 451 civilnega zakonika vrniti tožeči stranki. Tožeča

stranka med drugim meni, da je treba šteti, da je kredit brez obresti in stroškov, ker je v kreditni pogodbi [...] (ni prevedeno) [številka pogodbe] efektivna obrestna mera navedena samo z intervalom med dvema vrednostma (od do), kar je po njenih trditvah v nasprotju s členom 9(2)(i) zakona št. 129/2010. Odgovor na vprašanje, ali kreditna pogodba [...] (ni prevedeno) [številka pogodbe] izpolnjuje navedene zakonske zahteve in ali ima torej tožena stranka pravico do obresti in stroškov iz navedene pogodbe, je torej odvisen od razlage navedene določbe zakona št. 129/2010 s katero se prenaša (izvaja) člen 10(1)(g) Direktive 2008/48/ES. Po navedbah predložitvenega sodišča je zato za odločitev v obravnavanem postopku potrebna odločitev o razlagi Direktive 2008/48/ES v smislu člena 267(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Za razlago Direktive 2008/48/ES kot akta institucije Evropske unije je v skladu s členom 267(1)(b) Pogodbe o delovanju Evropske unije pristojno Sodišče Evropske unije.

- 9 V skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije je efektivna obrestna mera (EOM) pomemben podatek, ko mora potrošnik sprejeti odločitev, na podlagi katerega oceni različne kreditne ponudbe in hkrati obseg svoje prihodnje obveznosti (sklep Sodišča v zadevi C-76/10, *Pohotovost proti Korčkovská*). Kako pomemben je ta element, je mogoče sklepati tudi iz besedila uvodne izjave 19 Direktive 2008/48/ES, katere namen je zagotavljati preglednost prav s poenotenjem metode za izračun EOM in predpostavk, ki se pri tem uporabljajo. Člen 19 Direktive 2008/48/ES v povezavi s Prilogo I v ta namen uvaja podrobno metodo za izračun EOM in podroben seznam zgoraj navedenih predpostavk. Že iz zgoraj navedenih določb je po mnenju predložitvenega sodišča mogoče sklepati, da je z izrazom „efektivna obrestna mera“ v Direktivi 2008/48/ES mišljen konkreten številčni podatek. Prav glede na to, da je vrednost EOM odvisna od datuma črpanja posojila in od datuma posameznih obrokov, lahko obstajajo razlike v izračunu EOM glede na čas črpanja posojila. Direktiva 2008/48/ES obravnava prav to težavo, ko v delu II Priloge I določa vrsto predpostavk, ki se uporabijo v takem primeru in katerih namen je določiti natančen datum za črpanje kredita in za obroke. To ustreza tudi besedilu člena 10(2)(g) Direktive 2008/48/ES, ki določa, da mora biti v pogodbi navedena EOM, „izračunana ob sklenitvi kreditne pogodbe“. Zato po mnenju predložitvenega sodišča besedilo navedenih določb podpira ugotovitev, v skladu s katerim Direktiva 2008/48/ES zahteva navedbo EOM s konkretnim številčnim podatkom, izračunanim ob sklenitvi pogodbe z uporabo vseh predpostavk iz dela II Priloge I, in ne z navedbo intervala med dvema vrednostma (od do).
- 10 Tožena stranka je v odgovoru na tožbo z dne 6. februarja 2019 izjavila, da je bila kreditna pogodba [...] (ni prevedeno) [številka pogodbe] sklenjena s telefonskim dogovorom med tožečo stranko in toženo stranko in da je imela tožeča stranka na voljo 35 dni, da se odloči, ali bo predlog kreditne pogodbe sprejela ali ne. Zato tožena stranka ni mogla natančno določiti trenutka izplačila sredstev. Vendar pa predložitveno sodišče meni, da ta utemeljitev ni prepričljiva, ker se prav v teh primerih uporabljajo predpostavke iz dela II Priloge I, na primer tiste v točkah (a), (c) ali (f). Samo okoliščina, da ni jasen datum črpanja kredita, ne pomeni nujno, da ni treba določiti natančne vrednosti EOM.

- 11 Poleg tega je iz Direktive 2008/48/ES razvidno, da podrobno določa tako primere, ko se lahko EOM navede drugače kakor z navedbo natančne številke, in primere, ko EOM ni mogoče določiti. Iz člena 19(5) Direktive 2008/48/ES je razvidno, da lahko Komisija dopolni ali spremeni predpostavke z delegirano zakonodajo, če za izračun EOM ni mogoče uporabiti ne predpostavk iz dela II Priloge I ne tistih iz člena 19. Podobno tudi člen 5(1)(g) Direktive 2008/48/ES ureja primer, v katerem je v določenih okoliščinah mogoče spremeniti EOM, in za ta primer izrecno omogoča (in določa) upniku, da navede, da lahko drugi mehanizmi črpanja privedejo do višjih efektivnih obrestnih mer. Ta določba bi bila odveč, če bi bilo dovoljeno navajati EOM kot interval med dvema vrednostma, ker bi v tem primeru zadostovalo navesti to „višj[o] [EOM]“ v skladu s členom 5(1)(g) kot zgornjo mejo in ne bi bilo treba navajati, da se lahko poveča. Tudi ta preudarek podpira ugotovitev, da Direktiva 2008/48/ES za EOM predvideva točno določeno vrednost in ne intervala, ter izrecno ureja načine reševanja primerov, v katerih EOM ni mogoče določiti. Takih načinov torej ni mogoče zaobiti z navedbo EOM samo z intervalom (od do), ker da naj je ne bi bilo mogoče natančno določiti. V členu 10(2)(i) Direktive 2008/48/ES podobna možnost (navesti možnost povečanja ali zmanjšanja EOM) ni obravnavana, ampak navedena določba zahteva navedbo natančne EOM. Predložitveno sodišče meni, da je torej ugotovitev, da določitev EOM z intervalom med dvema vrednostma (od do) ne izpolnjuje zahteve iz člena 10(2)(i) Direktive 2008/48/ES, utemeljena.

IV. Sklepna ugotovitev

- 12 Sodišče je ob upoštevanju navedenega ugotovilo, da je treba v obravnavani zadevi Sodišču Evropske unije predložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe. Zato v skladu s postopkom [...] (ni prevedeno) [sklic na nacionalne postopkovne določbe] v skladu s členom 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije prekinja postopek in odloči, kot je navedeno v izreku. Ko bo prejelo odgovor Sodišča Evropske unije, bo sodišče nadaljevalo s postopkom [...] (ni prevedeno) [sklic na nacionalne postopkovne določbe].
- 13 [...] (ni prevedeno) [navedba, da je senat soglasno sprejel to odločitev in sklic na nacionalne postopkovne določbe]

[...] (ni prevedeno) [opozorilo, da vložitev pritožbe ni mogoča]

Trnava, 12. marca 2019

[...] (ni prevedeno) [imena sodnikov in sodnega tajnika]